

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Razveza in ločitev

Na področju civilnega pravosodja se bodo postopki, ki še potekajo, in postopki, ki so se začeli pred koncem prehodnega obdobja, nadaljevali po pravu EU. Evropski portal e-pravosodje bo na podlagi vzajemnega priznavanja ohranil informacije, povezane z Združenim kraljestvom, do konca leta 2024.

Razveza in ločitev

Škotska

1 Kakšni so pogoji za razvezo zakonske zveze?

Na Škotskem so za razvezo zakonske zveze pristojna sodišča. Sodišče lahko odobri razvezo zakonske zveze samo, če je ugotovljeno, da: je zakonska zveza postala nepopravljivo nevzdržna ali je bilo enemu od zakoncev po datumu sklenitve zakonske zveze izdano začasno potrdilo o priznanju spola na podlagi zakona o priznanju spola iz leta 2004. Nepopravljivo nevzdržnost zakonske zveze je mogoče ugotoviti na podlagi enega od štirih razlogov, navedenih pod vprašanjem 2 v nadaljevanju.

2 Kakšni so razlogi za razvezo zakonske zveze?

Glej odgovor na vprašanje 1 zgoraj. Nepopravljivo nevzdržnost zakonske zveze je mogoče ugotoviti na podlagi naslednjih razlogov:

prešuštva toženca;

nerazumnega vedenja toženca;

ločenega življenja zakoncev, ki traja eno leto, s soglasjem drugega zakonca;

ločenega življenja zakoncev, ki traja dve leti.

Za nekatere zadeve, ki spadajo v zadnji dve kategoriji, se lahko uporabi poenostavljeni postopek.

3 Katere so pravne posledice razveze, kar zadeva:

3.1 osebne odnose med zakoncema (na primer priimek);

V zakonodaji ni posebnih določb o osebnih odnosih med nekdanjima zakoncema. Kar zadeva priimek, lahko oba zakonca med zakonsko zvezo obdržita svoj priimek. Podobno lahko po razvezi zakonske zveze obdržita priimek zakonca.

3.2 razdelitev premoženja zakoncev;

Zakon o družinskem pravu (Škotska) iz leta 1985 določa delitev zakonskega premoženja ob razvezi zakonske zveze. Zakonsko premoženje je na splošno vse premoženje, ki ga zakonca pridobita med zakonsko zvezo, in premoženje, pridobljeno za uporabo kot skupni dom – ali premeta za ta dom – pred sklenitvijo zakonske zveze. Zakonsko premoženje ne vključuje drugega premoženja, pridobljenega pred sklenitvijo zakonske zveze, premoženja, ki ga je zakonec pridobil po tem, ko zakonca nista več živela skupaj, ali premoženja, ki je bilo pridobljeno kot darilo ali dediščina od tretje osebe med zakonsko zvezo. Kateri koli zakonec lahko pri sodišču vloži zahtevek za izdajo odločbe na podlagi zakona iz leta 1985. Sodišče lahko odredi plačilo pavšalnega zneska, prenos premoženja, plačilo periodičnih nadomestil, izda navodila v zvezi s pokojninami in nadomestilom pokojnine ter naloži druge stranske ukrepe. Sodišče mora pri izdaji odločbe upoštevati naslednja načela:

neto vrednost zakonskega premoženja mora biti razdeljena pravično;

sodišče upošteva ekonomske prednosti, ki jih stranka pridobi na podlagi prispevkov druge stranke, in ekonomske izgube, ki jih stranka utrpi v interesu druge stranke ali družine. Prispevki so lahko nefinančni in izrecno vključujejo skrb za dom ali skrb za družino, lahko pa so tudi finančni;

ekonomske breme skrbi za zakonskega otroka, mlajšega od 16 let, mora biti pravično razdeljeno med strankama;

stranki, ki je bila večinoma finančno odvisna od drugega zakonca, je treba dodeliti finančno podporo, ki ji omogoča, da se prilagodi izgubi sredstev, ki jih je prejela. Podpora lahko traja največ tri leta;

če je verjetno, da bo imel zakonec zaradi razveze zakonske zveze hude finančne težave, mu je treba zagotoviti razumno podporo v razumnem obdobju za olajšanje teh težav.

3.3 mladoletne otroke zakoncev;

Kot je navedeno pri odgovoru na vprašanje 3.2 zgoraj, mora biti ekonomske breme skrbi za zakonskega otroka razdeljeno pravično. Glej tudi [informativni list EPM o starševski odgovornosti za Škotsko](#).

3.4 obveznost plačevanja preživnine drugemu zakoncu?

Glej [informativni list EPM o preživninskih zahtevkih za Škotsko](#).

4 Kaj pravni izraz „prenehanje življenjske skupnosti“ dejansko pomeni?

Na Škotskem lahko sodišče na podlagi zakona o razvezi zakonske zveze (Škotska) iz leta 1976 izda odločbo o prenehanju življenjske skupnosti. To se imenuje „judicial separation“. Na voljo je zakoncem, ki se ne želijo razvezati, vendar ne želijo več živeti skupaj. Zakonca sta še vedno v zakonski zvezi in morata še naprej preživljati drug drugega – to pomeni, da morata še naprej finančno skrbeti drug za drugega, tako kot to velja za poročene pare.

5 Kakšni so pogoji za prenehanje življenjske skupnosti?

Pogoji za prenehanje življenjske skupnosti so enaki pogojem za razvezo zakonske zveze. Glej odgovor na vprašanje 1 zgoraj.

6 Katere so pravne posledice prenehanja življenjske skupnosti?

Glej odgovor na vprašanje 4 zgoraj. Prenehanje življenjske skupnosti ne pomeni, da zakonec, ki mu je prenehala življenjska skupnost z drugim zakoncem, ne more vložiti zahtevka za razvezo zakonske zveze.

7 Kaj izraz „razveljavitev zakonske zveze“ dejansko pomeni?

Čeprav razveljavitev zakonske zveze ni pravni termin, ki se uporablja na Škotskem, lahko, če je škotska zakonska zveza nična, katera koli zainteresirana stranka pri sodišču vloži zahtevek za razglasitev ničnosti (*declarator of nullity*). Razglasitev ničnosti pomeni, da se za zakonsko zvezo za večino namenov šteje, da ni obstajala. Zakonska zveza na Škotskem je nična, če:

je bil eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze mlajši od 16 let;

sta zakonca v pretesnem sorodstvu – prepovedane stopnje sorodstva so navedene v Prilogi 1 k zakonu o zakonski zvezi (Škotska) iz leta 1977;

je bil vsaj eden od zakoncev že v zakonski zvezi;

vsaj eden od zakoncev ni bil sposoben privoliti v zakonsko zvezo;

je zakonec, ki je bil sposoben privoliti v zakonsko zvezo, v to privolil samo zaradi prisile ali zmote.

Izpodbojna zakonska zveza je zveza, ki obstaja, dokler eden od zakoncev ne vložil zahtevka za razglasitev ničnosti. Edini razlog za izpodbojno zakonsko zvezo je, da je bil eden od zakoncev ob sklenitvi zakonske zveze trajno in neozdravljivo impotenten.

8 Kakšni so pogoji za razveljavev zakonske zveze?

Katera koli zainteresirana stranka lahko pri sodišču vložil zahtevek za razglasitev ničnosti nične zakonske zveze in kateri koli zakonec lahko pri sodišču vložil zahtevek za razglasitev ničnosti izpodbojne zakonske zveze. Za več informacij o ničnih in izpodbojnih zakonskih zvezah glej vprašanje 7 zgoraj.

9 Katere so pravne posledice razveljavitve zakonske zveze?

Nična zakonska zveza se obravnava, kot da ni nikoli obstajala, zato morda ne bo treba vložiti zahtevka za razglasitev ničnosti. Če sodišče razglasi ničnost zakonske zveze, lahko izda tudi odločbe o finančni podpori med strankama, ki sta sklenili nično zakonsko zvezo. Izpodbojna zakonska zveza se prav tako obravnava, kot da ni nikoli obstajala, če sodišče razglasi ničnost zakonske zveze.

10 Ali obstajajo alternativni zunaj sodni načini reševanja sporov v zvezi z razvezo zakonske zveze, pri katerih ni treba začeti postopka pri sodišču?

Relationships Scotland, prostovoljna organizacija, ki jo z donacijami podpira škotska vlada, zagotavlja družinsko mediacijo prek mreže lokalnih služb, namenjeno parom, ki so se odločili za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti. Mediacija je prostovoljni postopek, ki lahko parom pomaga pri sporazumnih rešitvah praktičnih težav. Svetovanje v odnosih je na voljo tudi za pare ali posameznike, ki se srečujejo s težavami v svojem odnosu. Če se družinam zagotovita ustrezno svetovanje in pomoč, se lahko izognejo postopkom, ki bi privedli do pravnega postopka.

Družinska mediacija je na voljo tudi prek združenja odvetnikov mediatorjev, imenovanega **Comprehensive Accredited Lawyer Mediators**.

Drugi alternativni načini vključujejo pravo sodelovanja in arbitražo: **Flags Scotland**.

V register listin (*Books of Council and Session*) pri upravljavcu **registrov Škotske** (*Registers of Scotland*) je mogoče vpisati pravno zavezujoč zapisnik sporazuma.

Škotska vlada pripravi sporazum o vzgoji in varstvu otrok za Škotsko. To je orodje, ki staršem pomaga, da se dogovorijo o tem, kaj je najbolje za njihove otroke, ko se njihovo razmerje konča.

11 Kje je treba vložiti zahtevek (tožbo) za razvezo/prenehanje življenjske skupnosti/razveljavev zakonske zveze? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente moram priložiti zahtevku?

Razveza/prenehanje življenjske skupnosti

i. Zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti se lahko vložil pri glavnem civilnem sodišču v Edinburgu ali pri enem od lokalnih grofijskih sodišč. Na spletišču **škotske sodne službe** je zemljevid, na katerem so prikazane lokacije sodišč ter navedeni naslovi in kontaktni podatki.

ii. Odločitev o tem, na katero sodišče se obrniti, je stvar osebne izbire. Za uporabo glavnega civilnega sodišča mora biti mogoče določiti pristojnost sodišča na Škotskem. Za uporabo enega od grofijskih sodišč mora biti mogoče določiti pristojnost sodišča v grofijskem sodnem okrožju, kjer ima sodišče dejansko sedež. Pristojnost temelji na običajnem ali stalnem prebivališču. Stalno prebivališče je mogoče določiti na podlagi tega, za kateri kraj oseba meni, da je njen dom na Škotskem, kjer namerava stalno živeti v bližnji prihodnosti.

iii. Na Škotskem sta na voljo dve vrsti zahtevkov za razvezo zakonske zveze.

iv. **Poenostavljeni zahtevek** se lahko uporabi v okoliščinah, v katerih je mogoče razloge za razvezo zakonske zveze ugotoviti na podlagi tega, da stranki „eno leto nista živeli skupaj“ in toženec soglaša z zahtevkom, ali tega, da stranki „dve leti nista živeli skupaj“ in soglasja toženca ni mogoče pridobiti. Uporabi se lahko le, če:

na nobenem sodišču ne poteka drug postopek, na podlagi katerega bi se lahko končala zakonska zveza;

zakonca nimata zakonskih otrok, mlajših od 16 let;

nobeden od zakoncev ni vložil zahtevka za odločbo o finančni podpori ob razvezi zakonske zveze in

nobeden od zakoncev nima duševne motnje.

v. Stranke zahtevke za razvezo zakonske zveze, pri katerih se uporabi ta poenostavljeni postopek, običajno vložijo brez pomoči odvetnika. Ta vrsta zahtevka je postala znana tudi kot „Do it yourself divorce“. Navodila in obrazci so na voljo na spletišču **škotske sodne službe**.

vi. Zahtevek za drugo (redno) vrsto razveze zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti je treba vložiti v obliki poziva (*Summons*) pri glavnem civilnem sodišču ali v obliki vloge za začetek postopka (*Initial Writ*) pri grofijskem sodišču. Vsako sodišče ima svoja pravila, s katerimi je določena oblika takega zahtevka; na voljo so pod zavihkom „Pravila in praksa“ na spletišču **škotske sodne službe**. Poglavje 49 pravil glavnega civilnega sodišča in poglavje 33 pravil o rednem postopku za grofijsko sodišče se nanašata na družinske zadeve.

Razveljavev zakonske zveze

vii. Pri sodišču je treba vložiti zahtevek za razglasitev ničnosti (razveljavev) zakonske zveze.

Formalnosti in dokumentacija

viii. Pri vseh sodiščih boste morali plačati takso za začetni zahtevek in verjetno tudi na poznejših stopnjah postopka. Če prejmete pravno pomoč ali nekatere državne dajatve, ste lahko upravičeni do zahtevka za oprostitev plačila taks. Obrazec zahtevek za oprostitev plačila takse lahko najdete v razdelku o razvezi zakonske zveze na spletišču **škotske sodne službe**.

ix. Zahtevku za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavev zakonske zveze boste morali priložiti poročno listino.

12 Ali lahko dobim pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

V zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze sta na voljo **svetovanje in pomoč**, vendar se pri tem opravi običajno zakonsko predpisano finančno preverjanje.

V zadevah v zvezi z razvezo zakonske zveze, razen v zvezi s poenostavljeno razvezo zakonske zveze, je na voljo tudi **civilna pravna pomoč**, za kar se opravijo tri običajna zakonska preverjanja finančne upravičenosti, razumnosti in verjetnega vzroka. Za več informacij o upravičenosti se obrnite na **škotski odbor za pravno pomoč** (SLAB).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo v zvezi z razvezo/prenehanjem življenjske skupnosti/razveljavitvijo zakonske zveze?

i. Zoper odločbo o razvezi zakonske zveze, izdano v poenostavljenem postopku pri grofijskem sodišču, se lahko v 14 dneh od datuma odločbe vložil pritožba v obliki dopisa.

ii. Zoper odločbo o razvezi zakonske zveze, izdano v poenostavljenem postopku pri glavnem civilnem sodišču, se ni mogoče pritožiti. Za odpravo njene pravnomočnosti in učinka je treba pri istem sodišču vložiti tožbo za njeno razveljavev (*action of reduction*).

iii. Zoper odločbo o razvezi zakonske zveze, izdano v drugem (rednem) postopku, ali zoper odločbo o prenehanju življenjske skupnosti, izdano pri grofijskem sodišču, se lahko vložil pritožba v 14 dneh od datuma odločbe. Zoper odločbe o razvezi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razglasitvi ničnosti zakonske zveze (razveljavev), izdane pri glavnem civilnem sodišču, se lahko vložil pritožba v 21 dneh od datuma odločbe.

14 Kaj je treba storiti, da bo odločba o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državni članici, priznana v tej državi članici?

Priznanje razveze zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti spada na področje uporabe Uredbe Bruselj IIa, tj. Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003. V členu 21 te uredbe je določena podlaga za priznanje.

- i. Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek.
- ii. Brez poseganja v odstavek 3 za vpis spremembe osebnega stanja v uradne evidence države članice na podlagi sodne odločbe o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti ali razveljavitvi zakonske zveze, izdane v drugi državi članici, proti kateri po pravu te države ni možno vložiti nadaljnega pravnega sredstva, predvsem ni potrebno začeti kakršnega koli posebnega postopka.
- iii. Vsaka zainteresirana stranka lahko pri glavnem civilnem sodišču zahteva izdajo odločbe o priznanju oziroma nepriznanju sodne odločbe.
- iv. Kadar je priznanje sodne odločbe pred sodiščem posamezne države članice postavljeno kot predhodno vprašanje, lahko o tem vprašanju odloči to sodišče.

Škotska je zdaj uvedla istospolno zakonsko zvezo. Ker obstaja negotovost, ali se Uredba Bruselj IIa uporablja za istospolna razmerja, je bila sprejeta določba, podobna Uredbi Bruselj IIa, o priznavanju sodnih odločb iz drugih držav članic. To je mogoče najti v uredbi o zakonski zvezi (istospolni pari) (pristojnost in priznavanje sodnih odločb) (Škotska) iz leta 2014 (SSI 2014 št. 362).

Če odločba ne izpolnjuje pogojev za priznanje v skladu z Uredbo Bruselj IIa ali podobnimi določbami, se uporablja del II zakona o družinskem pravu iz leta 1986, zlasti člen 46. Razlogi za priznanje na podlagi tega člena so:

Veljavnost razveze zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, doseženih s sodnim postopkom v tujini, se prizna, če:

- a. so razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti veljavni po pravu države, v kateri so bili doseženi, in
- b. je na dan začetka postopka eden od zakoncev:
 - i. imel običajno prebivališče v državi, kjer so bili doseženi razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, ali
 - ii. imel stalno prebivališče v navedeni državi ali
 - iii. bil državljan navedene države.

Veljavnost razveze zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanja življenjske skupnosti, doseženih v tujini, vendar ne s sodnim postopkom, se prizna, če:

- a. so razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti veljavni po pravu države, v kateri so bili doseženi;
- b. je na datum, ko je bila dosežena razveza zakonske zveze:
 - i. vsak zakonec imel stalno prebivališče v navedeni državi ali
 - ii. eden od zakoncev imel stalno prebivališče v navedeni državi, drugi pa je imel stalno prebivališče v državi, po pravu katere so razveza zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti priznani kot veljavni, in
- c. nobeden od zakoncev eno leto neposredno pred tem datumom ni imel običajnega prebivališča v Združenem kraljestvu.

15 Pri katerem sodišču je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o razvezi/prenehanju življenjske skupnosti/razveljavitvi zakonske zveze, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Priznanje razveze zakonske zveze, razveljavitve zakonske zveze in prenehanja življenjske skupnosti spada na področje uporabe Uredbe Bruselj IIa, tj. Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003. V zvezi s tem glej odgovor na vprašanje 14 zgoraj.

Zahtevek za priznanje ali nepriznanje se lahko vložijo pri glavnem civilnem sodišču ali grofijskem sodišču.

16 Katero pravo se uporablja v postopkih razveze zakonske zveze med zakoncema, ki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

Če sodišča na Škotskem odločijo, da so pristojna, bodo običajno uporabila pravo Škotske.

Sorodne povezave

[Škotska sodna služba](#)

[Škotski odbor za pravno pomoč](#)

[Škotska vlada](#)

Spletna stran je del portala [Tvoja Evropa](#).

Veseli smo vaših [povratnih informacij](#) o uporabnosti informacij.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Zadnja posodobitev: 09/02/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.